



Győri Ítéltábla

Gf.II.20.101/2022/12/I.

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Ladik Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ladik Péter ügyvéd; Cím10) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a Lakatos, Köves és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Lakatos Péter ügyvéd; Cím14) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperessel szemben bértárolási díj megfizetése iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2022. június 7. napján kelt 16.G.40.035/2022/9. szám alatti ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az elsőfokú ítélet perköltség fizetésére kötelező rendelkezését, egyben kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.579.500,- (hárommillió-ötszázhetvenkilencezer-ötszáz) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A peres felek 2017. június 21. napján 2020. június 30. napjáig terjedő határozott időtartamra bértárolási keretszerződést kötöttek egymással. A szerződés szerint a felperes, mint bértároló kötelezettséget vállalt arra, hogy a megbízó, tehát az alperes részére vetőmag, elsődlegesen kukorica és napraforgó tárolásra alkalmas raktárápületet biztosít díj ellenében. A bértároló kizárólag zsákos, raklapon tárolható termény tárolására jogosult és köteles, továbbá az árut olyan mennyiségben és minőségben köteles megőrizni és kiszolgáltatni, ahogyan azt átvette. Köteles a megbízó által adott utasításokat követni, feltéve, hogy azok nem ellentétesek jogszabályokkal, illetve biztonsági előírásokkal (szerződés 1. pont). A bértároló köteles gondoskodni arról, hogy a raktár fizikai állapota alkalmas legyen vetőmag tárolására, ami azt jelenti, hogy a raktárápület zárt, tiszta, beázás és fagymentes, padozata betonos, a raktár kártevőmentes (szerződés 3. pont). A megbízó által megjelölt bértárolási igény 100.000 db vetőmag zsákot jelent, ettől a mennyiségtől plusz/mínusz 5% eltérés lehetséges, a bértároló köteles ekkora mennyiség tárolására szolgáló területet a szerződés tartalma alatt mindvégig biztosítani (szerződés 11. pont). A felek megállapodtak, hogy a 11. pont szerinti mennyiség alapul vételével számítottan a bértárolás díja 42,- Ft/zsák/hó + áfa, mely magában foglalja a szabályszerű tárolás valamennyi költségét, így a vetőmag le és felrakodását, az anyagmozgatást, a kommissiózást, a raktárak kártevőmentesítését, és a gázosítás költségeit is (szerződés 12. pont).

[2] A felek rögzítették, hogy a 11. pontban írt mennyiséget minimális kapacitás lekötésnek tekintik, a megbízó köteles az előre lekötött mennyiség szerinti bértárolási díjat megfizetni a bértároló részére, függetlenül a tárolt mennyiségtől. A felek megállapodtak abban, hogy a tárolt vetőmag mennyiségét egyeztetik és az 5% túrésérték figyelembevételével elszámolnak egymással a 11. pontban lekötött mennyiséghez képest többlet tárolási mennyiség tekintetében (szerződés 13. pont).

[3] A felek bármelyike egyoldalú írásos nyilatkozattal azonnali hatállyal, indoklási kötelezettség terhe mellett jogosult volt felmondani a szerződést, ha a másik fél súlyosan szerződésszegő magatartást tanúsít (szerződés 21. pont). Súlyos szerződésszegésnek minősül különösen, de nem kizárólagosan: ha a bértároló a bértárolási tevékenységét a megbízó írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesíti, bármelyik fél a szerződésből eredő lényeges kötelezettségét a másik fél által küldött írásbeli felszólítás ellenére ismételten és/vagy tartósan megszegi, és a felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem orvosolja (szerződés 22. pont 1. bekezdés). A szerződés bármely okból történő megszűnése esetén a megszűnés napját követő 20 napon belül a megbízó köteles gondoskodni az általa a raktárban tárolt vetőmagok és vetőmag alapanyagok elszállításáról, elszállíttatásáról. Amennyiben erre nem kerül sor, a bértároló a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint köteles megővni a tárolt árukat, a megbízó a tényleges elszállítás időpontjáig megfizetni tartozik a bértárolás díját (szerződés 23. pont).

[4] 2020. április 21. napján a felek a bértárolási keretszerződés határozott időtartamát 2023. július 31. napjáig meghosszabbították és a bértárolási díjat csökkentették 40,- Ft/zsák/hónap + áfára.

[5] Az alperes a 2021. április 14. napján kelt, a felpereshez címzett levelében a keretszerződést azonnali hatállyal felmondta, hivatkozva annak 21. pontjára és 22. pont 1. bekezdésére. A felmondás indokát abban fejtette ki, hogy a felperes a bértárolási feladatokat ismételten és tartósan hibásan teljesítette, ugyanis a bértároló köteles biztosítani a raktár kártevőmentességét, és feladata a vetőmag megfelelő nyilvántartása és kommissiózása, vagyis elszállításra történő előkészítése és kiadása. A felperes a feladatait tartósan és ismétlődően hibásan teljesítette, ennek körében konkrétan az alperes az alábbiakra hivatkozott:

- 1) 2020. június 9-én leltározás során készleteltérés lett megállapítva, kommissiózás közben termékcsera történt.
- 2) 2020. szeptember 24-i repceleltár kapcsán a felperes szintén jegyzőkönyvet állított ki arról, hogy termékcsera történt.
- 3) 2020. október 15-én név2 jelezte, hogy az általa megrendelt 700 kg Trapero fajtájú tritikálé vetőmag sérült csomagolással érkezett, a zsákok varrataiban egérürülék és rágalek volt.
- 4) 2020. október 19-én név4 kifogásolta, hogy a kapott tritikálé vetőmag élő kártevővel volt fertőzött.

5) 2020. október 21-én kiszállított Traperó és Salto tritikálé vetőmag élő és holt állati kártevővel erősen fertőzött, károsodott volt.

[6] A felmondás hivatkozott még arra, hogy a vevői reklamációkat az alperes folyamatosan jelezte a felperes felé, majd 2020. november 4-én írásban is közölte a felperessel, hogy a vevők rendszeresen teljesítési hibákat jeleztek, melyek egyértelműen tárolási-kitárolási hibákra voltak visszavezethetőek (termékcseré, rovarfertőzöttség, sérült csomagolás stb.), és felszólította az alperes a felperest, hogy a feladatait szerződés szerűen lássa el, hogy hasonló problémák a jövőben ne forduljanak elő.

[7] Ezt követően a felmondás szerint további esetek fordultak elő:

6) 2020. november 11-én az Kft1 jelezte, hogy a kiszállított vetőmagban patkányürüléket találtak, a magok molyrágtának tűntek, a zsákokra felragasztott azonosítási címke szakadt volt.

Hivatkozik még a felmondás arra, hogy ezt követően 2021. január 13-án az alperes a kommissziós, kitárolási hibák és termékcsere elkerülése érdekében írásbeli utasítást adott a kalászos és aprómagok nyilvántartásának módjára vonatkozóan, amit a felperes nem tartott be, ehhez képest újabb termékcserek történtek:

7) 2021. március 22-én név3 jelezte, hogy a megrendelt Neostar vetőmag helyett Experto vetőmagot szállítottak ki részére, tehát termékcsere történt.

8) 2021. április 7-én a Zrt1-től jött reklamáció, miszerint a rendelt Traperó csávázott tritikálé helyett csávázatlan vetőmag érkezett.

9) 2021. április 8-án név1 árucserét reklamált, mivel nem a szállítólevélen szereplő tételt, hanem más fajtájú terméket kapott (Excellio helyett Bacardi).

Az azonnali hatályú felmondásban az alperes összegezte, hogy a hivatkozott szerződésszegő magatartások az írásbeli felszólítás ellenére ismételt és tartósan fennállnak.

[8] A felperes a felmondás alaposságát vitatta, álláspontja szerint egyrészt a fent megjelölt 9 eset jórészt jelentéktelen termékcsere, másrészt az egyes esetekről vagy nem volt korábban tudomása, vagy orvosolta a hibát.

[9] A felmondást követően az alperes 2021. június 16. napjával az összes vetőmagot kitárolta a felperestől, innentől kezdve áruja nem maradt a felperesi raktárban. A kitárolt áru vonatkozásában az új raktarak jeleztek hibákat az alperes felé.

[10] A 2021. április havi 5.080.000,- Ft bértárolási díjat az alperes teljes egészében megfizette a felperesnek, de jogfenntartást jelzett felé utólagos elszámolásra, merthogy április

hónap során történt az azonnali hatályú felmondás. Ezt követően 2021. május hónappal kezdve járó bértárolási díj címén a felperes további 10 db számlát állított ki az alperessel szemben, minden esetben 5.080.000,- Ft-ról, összesen 50.800.000,- Ft-ról, ezeket a számlákat az alperes megkifogásolta, és nem fizette meg a felmondásra való hivatkozással. Az áprilisi díjat az alperes 2021. július 12. napján fizette meg.

[11] A felperes az eredeti keresetében a Ptk. 6:360. §, 6:361. § (1)-(3) bekezdése, 6:331. §, 6:336. § (1) bekezdése, 6:339. § (2) bekezdés, 6:271. §, 6:276. § (1)-(3) bekezdése alapján kérte az alperest a 2021. április havi 5.080.000,- Ft bértárolási díj és annak 2021. június 26. napjától járó kamata, valamint behajtási költségátalány és perköltség megfizetésére kötelezni. A felperes a keresetét ezt követően többször módosította, a 2021. május havi bértárolási díjjal kezdődően végül 50.800.000,- Ft és annak az egyes számlákban szereplő összegek szerint megbontott, Ptk. 6:155. § (1) bekezdés szerinti késedelmi kamatának megfizetésére kérte az alperest kötelezni, továbbá igényt tartott az egyes számlák után számlánként 40,- EUR behajtási költségátalányra.

[12] Előadta, hogy az alperessel határozott időre kötött bértárolási keretszerződése atipikus szerződés, amelyben a letéti, a bérleti és a megbízási jogviszony elemei vegyülnek. A szerződés alperesi azonnali hatályú felmondása nem alapos, mert a hivatkozott 9 esetet vagy nem jelezték a felperes felé, vagy a jelzett eseteket a felperes orvosolta. A termékcserek jelentéktelen mértékűek, nem alapoznak meg szerződésszegést, mert a felek azon gyakorlata, hogy ilyen hibákat az alperes korábban nem tekintett szerződésszegésnek, részévé vált a szerződésnek. A 9 esetből volt továbbá olyan, aminél a felperes okirattal kívánta igazolni, hogy az elszállításkor a fuvarozó nem jelzett hibát. Ez egyébként jellemző a felmondás utáni elszállításokra is, de utóbbiak irrelevánsak, mert felmondás utáni körülménynek minősülnek. Mivel a felmondás jogszerűtlen, így a díj teljes összegben szerződéses díj címén jár, kártérítésről, és ebből következően kárenyhítési kötelezettségről nem lehet szó. A szerződés meghatározta a lekötött kapacitást, ehhez szorzással rendelt egy átalánydíjat, amit egyébként korábban az alperes kifogás nélkül megfizetett a peresített időszakot megelőzően. Ezen túlmenően a felperes a megfelelő raktárállapotot fenntartotta, a nyilvántartási utasítást betartotta.

[13] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és perköltsége megtérítését kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződést az abban lehetővé tették szerint a felperes szerződésszegésére alapítottnan azonnali hatállyal felmondta. Erre tekintettel a számlák megfizetését rendre megtagadta, az áprilisi számlát is utólagos elszámolásra tett jogfenntartással fizette csak meg. A felmondás alapja az írásbeli felmondásban megjelölt 9 eset, hivatkozással a szerződés 22. pont 1. bekezdésére. Továbbá (az írásbeli felmondás tartalmától el nem térve, más felmondási okra át nem térve) 10. okként az eredeti 9 eset megalapozásaképpen arra hivatkozott, hogy a felperes nem megfelelő raktárállapotot tartott fenn, nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy zárt, tiszta, kártevőmentes, fagymentes környezetben tárolja a vetőmagot, a nem megfelelő minőségben történő árukiadás erre, a termékcserek pedig a nyilvántartási utasítás be nem tartására vezethetőek vissza. A felmondás miatt a szerződés megszűnt, így ezt követően díj nem jár a felperesnek. Ha a felmondás nem lenne jogszerű, akkor pedig nem jár a teljes lekötött kapacitás után a szerződés szerinti teljes díj a felperesnek, mert az teljes összegben csak tényleges szolgáltatásnyújtás mellett járhat, a díj ugyanis minden költséget magában foglal, melyek ténylegesen nem merültek fel. A rendelkezésre tartás helyett pedig a felperes a kárenyhítési kötelezettsége körében legfeljebb 3 hónap után értékesíthette volna a lekötött kapacitást. Ha a felmondás jogszerűtlen lenne,

akkor minden további felmerülő díj a felperes kára. A felmondás utáni kitárolási folyamat során jelzett hibák pedig azt bizonyítják, hogy a felperes nem látta el megfelelően a raktározási feladatait.

[14] Az elsőfokú bíróság fellebbezett ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 50.800.000,- Ft-ot, valamint ebből a havonta 5.080.000,- Ft-ról kiállított számlák esedékességétől járó késedelmi kamatát, 400,- Euro behajtási költségátalányt és 2.566.800,- Ft perköltséget.

[15] Ítélete indokolásában a felek jogviszonyát megbízással vegyes letétnek minősítette. Rögzítette, hogy a felperes a szerződésből eredő díjra tartott igényt, az alperes oldalán pedig felmondási okként csak az volt vizsgálható, amit az azonnali hatályú felmondás okirat megjelölt, mert az alperes erre hivatkozott, és kifejezetten úgy nyilatkozott a perfelvételi tárgyaláson is, hogy nem kíván áttérni más felmondási okra. Megállapította, hogy az alperes a felmondást csak a szerződés 22. pont 1. bekezdésére, tehát arra alapította, hogy a felperes a feladatát ismételten/tartósan hibásan teljesítette. A felmondás felhívta még, hogy a felperes köteles biztosítani a kártevőmentességet és a megfelelő kommissiózást, majd az 1 – 9. sorszámú konkrét eseteket. Ebből arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a felmondásban a kártevőmentesség biztosításának elmulasztását és a nem megfelelő kommissiózást az 1–9. sorszámú esetek okának tekintette, és nem hivatkozott ezekre önálló felmondási okként azért sem, mert a felmondás nem jelölte meg konkrétan a 22. pont más bekezdését. Ezért a felperesnek is úgy kellett értenie a felmondást, hogy az alperes a szerződés 22. pontjának 1. bekezdésére hivatkozik. Az alperes a perben sem tért át más felmondási okra az írásbeli felmondásban foglaltakhoz képest, és a felmondás alapja a 22. pont 1. bekezdés, és az annak körében megjelölt 9 eset, a 10. eset pedig nem önálló felmondási ok, csak az 1–9. esetek megalapozása.

[16] A felmondás alapossága körében abból indult ki, hogy az akkor jogszerű, ha történtek kötelességszegések, és ezt követően ezek miatt az alperes felszólítással élt, majd a felszólítás után is történtek hibák, amiket a felperes felszólítás ellenére nem orvosolt. Ezeknek a feltételeknek mind meg kell valósulniuk a szabályos felmondáshoz a szerződés 22. pont 1. bekezdése értelmében, hiszen a felszólítás ellenére megvalósuló további hibák felszólítás ellenére történő nem orvoslása csak úgy értelmezhető, ha történik felszólítás az orvoslásra is.

[17] Valósnak fogadta el, hogy hogy az 1–5. esetek kapcsán a 2020. novemberi levélben történt felszólítás. Viszont úgy találta, hogy a 6. és 7. esetben az alperes nem tudott adatot szolgáltatni arra, hogy a felperes kapott volna felhívást az orvoslásra, és hogy az orvoslást felhívás ellenére elmulasztotta volna a felperes, ezért a felmondás a 6. és 7. esetek miatt akkor sem alapos, ha a kötelességszegés valóban megtörtént. A 8. és 9. eseteket pedig a felperes a felé jelzett igénynek megfelelően orvosolta, így ezek sem alapoznak meg jogszerű felmondást. Kiemelte, hogy a fenti indokokból következően nem volt szükséges az egyes esetek szerinti szerződésszegések egyenkénti bizonyítása, hiszen az ügy az orvoslás kérdése mentén eldönthető volt. Ha pedig a felmondás nem alapos, akkor a szerződés továbbra is fennáll, így a felperes alappal tart igényt a szerződés szerinti díjra a szerződésben kikötött díj címén, és nem kártérítés címén. Mivel nem kártérítésről van szó, a kárenyhítési kötelezettség kérdése fel sem merül. Jogellenes felmondással az alperes nem korlátozhatja a felperes szerződésből eredő jogait. A felperes a szerződés szerinti teljes díjra igényt tarthat, mert a szerződés 13. pontja szerint a díj a teljes lekötött mennyiségért jár, az 5% többlet - és csak a

többség - esetén pedig a felek elszámolnak egymással, és a díj egyértelműen számként meg van forintértékkel határozva. Az, hogy a díj minden költséget magába foglal, inkább az alperes védelmét szolgálja, azért, hogy a felperes ne tarthasson igényt különböző költségek címén további térítésre. Ezért a felperes keresete teljes egészében alapos a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:272. §, 6:276. § (1) bekezdése, 6:360. §, 6:361. § (2) bekezdése alapján.

[18] Fellebbezésében az alperes elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 279.§ (1) bekezdését, mivel bizonyítási eljárást egyáltalán nem folytatott le, a felek által indítványozott bizonyítást mellőzte, annak indokát az ítéletben nem adta meg, és így az okirati bizonyítékok alapján hiányosan állapította meg a tényállást, és abból téves jogi következtetésre jutott, ennek orvoslása pedig a másodfokú eljárásban a teljes bizonyítási eljárás lefolytatásának szükségessége miatt nem lehetséges. Az elsőfokú bíróság a perfelvételt annak ellenére zárta le, hogy a jogvita keretei nem kerültek meghatározásra, ezt követően pedig az érdemi tárgyalást, a bizonyítási eljárást és az anyagi pervezetést mellőzve hozta meg ítéletét. Mindezek hiányában nem állnak teljeskörűen rendelkezésre mindazon nyilatkozatok és tények, bizonyítékok, amelyek alapján a felperes keresete véglegesen eldönthető lenne, így az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértése a másodfokú eljárásban nem orvosolható.

[19] Másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte, mert az elsőfokú bíróság az okirati bizonyítékok alapján hiányosan megállapított tényállásból téves jogi következtetésre jutott. Azt ugyan a bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek rendezték a határozott idejű szerződés azonnali hatályú felmondásának lehetséges eseteit, nevezetesen, hogy bármelyik fél egyoldalú írásos nyilatkozattal azonnali hatállyal, indokolási kötelezettség terhe mellett felmondhatja azt, ha a másik fél súlyosan szerződésszegő magatartást tanúsít. A 22. pont első franciabekezdése alapján pedig súlyos szerződésszegésnek minősül különösen, de nem kizárólagosan, ha a felperes a bértárolási tevékenységét az alperes írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesíti. Ugyanakkor tévesen értelmezte a szerződés releváns szakaszát, ez ugyanis - amellett, hogy példalózó jelleggel tartalmazza a súlyos szerződésszegő magatartásokat, amelyek megalapozhatják a szerződés azonnali hatályú felmondását - két, egymástól elkülöníthető esetet tartalmaz: az első eset, amelyre az alperes a felmondásban hivatkozott, miszerint súlyos szerződésszegésnek minősül, ha a felperes a bértárolási tevékenységét az alperes írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesíti. A hibás teljesítés a bértároló/felperes esetében értelmezhető, mivel az alperes szolgáltatása pusztán pénz fizetésére irányul, így esetében a hibás teljesítés nem értelmezhető. Ezzel szemben a bértároló kötelessége a szerződésben meghatározott sokrétű szolgáltatásra terjed ki, amely többek között magában foglalja a szerződés 3. pontja szerint annak biztosítását, hogy a raktár fizikai állapota alkalmas legyen vetőmag tárolására, ami azt jelenti, hogy a raktárépület zárt, tiszta, beázás és fagymentes, padozata betonozott, a raktár kártevőmentes legyen. A második eset az, amely mindkét szerződő fél esetében értelmezhető, miszerint bármelyik fél a szerződésből eredő lényeges kötelezettségét a másik fél által küldött írásbeli felszólítás ellenére ismételten és/vagy tartósan megszegi, és a felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem orvosolja. A lényeges kötelezettség e tekintetben a felperes részéről vetőmag tárolására alkalmas raktárépület biztosítása, az alperes részéről a bértárolási díj megfizetése. Tévesen értelmezte tehát a szerződést az elsőfokú bíróság akkor, amikor a felperes hibás teljesítésére alapított felmondási ok tekintetében az orvoslási lehetőséget vizsgálta.

[20] A felperes akkor kerülhetett volna el a szerződés alperes általi azonnali hatályú felmondását, ha az alperesnek a felmondást megelőző 5 hónappal közölt felszólító levelét követően tartózkodik a hibás teljesítéstől, vagyis az ismételt és tartós hibás teljesítéssel felhagy, ez azonban igazolt módon nem történt meg. Álláspontja szerint nem volt szükséges más felmondási okra áttérnie, ugyanis a szerződés 22. pontja egyrészt pusztán példálózó felsorolást ad a súlyosan szerződésszegőnek minősülő magatartásokról. Az alperes által a felmondásban megjelölt indok (a felperes ismételt és tartós hibás teljesítése) igazolt módon a felszólítást követően is fennállt, és nem teljesült a tárolóhelyiség szerződésszerű állapotának fenntartása, az áru minőségének fenntartása, a megfelelő áru kitárolása, valamint az áru és a raktár kártevőmentes és rágcsálómentes állapotának fenntartása. A 22. pont harmadik franciabekezdése pusztán a hibás teljesítés egy speciális esete, ami önmagában is megalapozta volna a felmondás jogszerűségét amellet, hogy ez az eset szintén nem szól orvosolási lehetőségről, ellentétben az elsőfokú ítéletben foglalt érveléssel.

[21] Szemben az elsőfokú bíróság által elfogadott téves felperesi értelmezéssel az alperes a felmondást követően beszerzett bizonyítékok alapján nem más felmondási okra való áttérést kívánt alátámasztani, hanem a felmondás jogszerűségét, vagyis a felperes ismételt és tartós hibás teljesítését: az elszállított áru szennyezettségéből következően a raktár szennyezettségét, ezáltal a felperes hibás teljesítését az áru minőségének megőrzése, és a raktár kártevőmentessége tekintetében. Kérte, hogy ezt az elsőfokú bíróság által teljességgel mellőzött bizonyítékot: a közjegyzői eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői véleményt és az ezzel kapcsolatban előadott tényállításait a másodfokú bíróság vegye figyelembe és a tényállást ennek megfelelően módosítsa.

[22] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a viszontválaszában előadott érvelését, miszerint a felperesnek még abban az esetben sem járna a követelt bértárolási díj, ha az alperes azonnali hatályú felmondása jogszerűtlen lenne, mivel a felperes nem igazolta, hogy a tárolókapacitást rendelkezésre tartja. Ebben a körben az elsőfokú bíróság mellőzte a felperes kárenyhítési kötelezettségének vizsgálatát. A felek között nem vitatott, hogy az alperes 2021 júniusát követően minden zsákot elszállított a felperesi raktárból, és a felperes szolgáltatásait ettől az időponttól kezdve nem veszi igénybe. Szolgáltatás hiányában pedig a felperes ellenszolgáltatás iránti igénye alaptalan.

[23] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyben hagyását kérte, mert az anyagi és eljárásjogi szempontból is megalapozott. Előadta, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt, az elsőfokú bíróság a felek nyilatkozatain túl számos okirati bizonyítékot vett vizsgálatának körébe és vetett egybe, értékelte azokat, és emelt be ítéletének indokolásába és csak olyan körben nem folytatott le bizonyítási eljárást, melyre vonatkozóan az alperes visszavonta hivatkozását. Az elsőfokú bíróság indokát adta annak, miért nem tartotta szükségesnek a további bizonyítási eljárás lefolytatását: azért, mert az ügy az orvoslás kérdése mentén eldönthető volt. Az elsőfokú bíróságnak nem volt feladata volna annak megállapítása, hogy a felperes szerződésszerűen teljesített-e, vagyis valóban rendelkezésre tartotta-e a tárolókapacitást, továbbá a felperest terhelő kárenyhítés körében sem kellett, hogy sor kerüljön bizonyításra. Ha az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt (aminek a bizonyítása az alperest terhelte), akkor a felperes a bértárolási díjra nem tarthat igényt, ha viszont a felmondás nem volt jogszerű, a felperes akkor is igényt tarthat a bértárolási díjra, ha az alperes a szolgáltatásokat ténylegesen nem veszi igénybe.

[24] Ugyancsak nem indokolt az elsőfokú ítélet megváltoztatása. Álláspontja szerint az alperes az egész peres eljárás során először és a másodfokú eljárás szempontjából novumként hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy 22. pont első bekezdés két, egymástól elkülöníthető esetet tartalmaz, melyek közül az orvoslás lehetősége csak a második esetre vonatkozik, ami pedig nem képezte a felmondás alapját. Egyrészt a másodfokú eljárásban az alperes nem állíthat új tényeket, másrészt nem térhet át másik felmondási okra, márpedig a fellebbezés ekként értelmezhető, ugyanis a szerződés egész 22. pontjára, továbbá a 22. pont 3. bekezdésére is hivatkozik az alperes.

[25] Az alperesi állásponttal szemben a 22. pont 1. bekezdése nem értelmezhető másként, mint hogy mindkét eset írásbeli felszólítást vár el a jogosulttól és a felszólítás kézhezvételétől számított 15 munkanapon belül van orvoslási lehetőség, aminek elmaradása esetében lehet csak szó csak súlyos szerződésszegésről, a szövegből nem állapítható meg, hogy csak a második esetben foglalt írásbeli felszólításhoz kapcsolódik az orvoslás lehetősége. Ez egyébként ütközik a Ptk. 6:159. § alapján gyakorolható szavatossági jogok sorrendjével is. Miután a felmondási okok egyike esetében sem valósult meg a szerződés 22. pont 1. bekezdésében foglalt valamennyi feltétel, ezért súlyos szerződésszegésnek nem minősültek, és így azonnali hatályú felmondás alapjául sem szolgálhattak, ennek megállapításához nem volt szükség további bizonyításra, önmagában a rendelkezésre bocsátott okiratokból és a felek nyilatkozataiból ez a kérdéskör eldönthető volt. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem a felperes állításait valósnak elfogadva, hanem a felek közötti szerződés rendelkezéseiből levezetve állapította meg, hogy az alperesi felmondás jogellenessége esetében a teljes bértolási díj akkor is jár felperesnek, ha alperes nem veszi teljes egészében (vagy egyáltalán) igénybe felperes szolgáltatásait.

[26] Az ítéltábla az ítéletet a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból téves jogkövetkeztetésre jutva marasztalta az alperest a kereset szerint, ezért a fellebbezés – az alábbiak szerint – alapos.

[27] Az ítéltábla előre bocsátja, hogy a felperes a másodfokú eljárás során a keresetét - a havonta kiszámlázott, esedékessé vált bértárolási díjak erejéig a kereset összegét felemelve - kétszer is megváltoztatta, mely keresetváltoztatásokat a másodfokú bíróság engedélyezett. (Pp.373. § (1) bekezdés, 219. § (1) bekezdés) A másodfokú tárgyaláson előadott alperesi érveléssel szemben nem volt szükség arra, hogy a felperes csatlakozó fellebbezést terjesszen elő annak érdekében, hogy a keresetét – a jelen perben előadott okból – a másodfokú eljárás során megváltoztathassa.

[28] Jogi lényegét tekintve a csatlakozó fellebbezés [Pp. 372. § (1) bekezdés] a fellebbező fél ellenfele által igénybe vehető járulékos jellegű, rendes fellebbviteli perorvoslat, melynek a jogalkotó általi megengedése azon a megfontoláson alapul, hogy az elsőfokú ítélet rendelkezéseit magára nézve ugyan sérelmesnek tartó, de a per mielőbbi befejezése érdekében nem fellebbező félnek az elsőfokú ítélet megtámadására vonatkozó jogát fenn kell tartani arra az esetre, ha az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedése az ellenfél fellebbezése folytán nem következett be (ld. a Pp. 372. §-hoz fűzött indokolás). A jelen esetben a felperes a jogi érvelését elfogadó és a keresetének teljesen helytadó elsőfokú ítéletnek nem sérelmezte sem a rendelkező részét, sem az indokolását, ezért értelemszerűen nem terjesztett elő sem

fellebbezést, sem csatlakozó fellebbezést. Ettől független jogintézmény, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése után bekövetkezett új tényre hivatkozással a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján a fél jogszerűen változtathatja meg a keresetét.

[29] Az alperes elsődleges fellebbezési kérelme alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye a következők miatt:

[30] Nem ad okot az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az a körülmény, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspont is kialakítható.

[31] Az elsőfokú bíróság által a Pp. 237. § (2) bekezdés szerinti anyagi pervezetés alkalmazása nem volt szükséges, mert a felek nyilatkozatai kiterjedtek valamennyi, a jogvitának a kereseti kérelem és ellenkérelem által meghatározott körében felmerülő lényeges tény bizonyítására. Egybehangzó állítást tettek arról, hogy a szerződéses jogviszonyban az egyes feleket milyen lényeges szolgáltatások és ellenszolgáltatások terhelték és hogy ezeket a felek ténylegesen teljesítették. A felek között a jogvitát az generálta, hogy az alperes álláspontja szerint a felperes a saját szolgáltatását hibásan teljesítette, aminek nyomán számára megnyílt a szerződésben biztosított jog a felmondásra. A perben az azonban nem volt vitás, hogy kinek mit kell bizonyítania a felmondás jogszerűsége kapcsán: a felperes szakértői bizonyítást indítványozott a saját hibátlan teljesítése megállapíthatósága érdekében; az alperes pedig részletesen előadta és tanúbizonyítást, más eljárásban beszerzett szakvéleményt ajánlott fel, valamint okirati bizonyítékokat csatolt, igazolandó a felmondásban előadott tényeket.

[32] Az elsőfokú bíróság az alperes a fellebbezési álláspontjától eltérően folytatott le bizonyítást. A Pp. 263. § (1) bekezdés szerint a bíróság a perben - törvény eltérő rendelkezése hiányában - alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. A 8. számú jegyzőkönyvből kitűnően a törvényszék a perfelvételi tárgyaláson felvette a felek addig meg nem tett perfelvételi nyilatkozatait, a felek a korábban megtettek közül többet pontosítottak, egyértelműsítettek, így a jogvita ténybeli és jogi kereteinek meghatározása megtörtént. A törvényszék a perfelvétel lezárását követően áttért az érdemi tárgyalási szakba és úgy döntött, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján elbírálhatónak tartja a jogvitát. Ezt kifejezésre juttatta azzal, hogy a Pp. 224. § (1) és (2) bekezdés alkalmazásával előzetes figyelmeztetés után a tárgyalást berekesztette. Ebből a feleknek azt mindenképpen fel kellett ismerniük, hogy sem kirendelt szakértői bizonyításra, sem tanúbizonyításra nem fog sor kerülni. A jegyzőkönyvből kitűnően a felek a berekesztésre való figyelmeztetést követően nyilatkozatot nem tettek, nyilvánvalóan azért, mert tudomásul vették a bíróság azon döntését, hogy a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján fog dönten. A bíróság lényegében további bizonyítást nem igénylő jogkérdésnek tekintette a vitát és azt eldönthetőnek ítélte az addig szolgáltatott bizonyítékok alapján.

[33] Annyiban helytálló az alperesi fellebbezés, hogy az ítélet indokolása a Pp. 346. § (5) bekezdésében írtaktól eltérően nem tartalmazza tételesen kifejtve azon okokat, amiért az elsőfokú bíróság a felajánlott (többi) bizonyítást mellőzte, azonban az ítéletből az mindenképpen kiolvasható, hogy a bíróság a saját jogi álláspontjának kialakításához elegendőnek tartotta a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat. (ld. [29] pont: „az ügy az orvoslás kérdése mentén eldönthető volt.”)

[34] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

[35] A jogvita érdemi elbírálása során az elsőfokú bíróság a felek „bértárolási keretszerződését” helyesen minősítette letéti és megbízási elemeket is tartalmazó, a Ptk-ban nem nevesített szerződésnek. Helyesen ismerte fel azt is, hogy az ilyen, megbízási és letéti elemeket egyaránt tartalmazó szerződés bármely elemének körében tanúsított súlyos szerződésszegés megalapozhatja az azonnali hatályú felmondás jogát azzal, hogy a felmondásból ki kell tűnnie a jognyilatkozat felmondás jellegének és a felmondás okának. (Kúria Pf.IX.25.369/2000/4.)

[36] A felek lényeges kérdésben való megállapodását (Ptk.6:63. § (2) bekezdés) tartalmazzák a keretszerződésnek azok a rendelkezései, amelyek szerint a szerződést meghatározó domináns elemnek a betárolni szánt vetőmag biztonságos tárolását, a betárolt áru mennyiségének és minőségének megőrzését, továbbá az áru kiszolgáltatásával bezárólag az alperesi utasítások betartását tekintették. Ennek megfelelően a felperesi alapszolgáltatásokat a következőkben határozták meg: vetőmag tárolására alkalmas raktárépület biztosítása; a felperes az árut olyan mennyiségben és minőségben köteles megőrizni és kiszolgáltatni, ahogy átvette; továbbá köteles az alperes által adott utasításokat – a jogszabályok és a biztonsági előírások keretei között - követni. A felek kifejezetten kitértek arra, hogy a raktárhelyiséget illetően mely elvárásokat kell a felperesnek teljesítenie: a raktár feleljen meg a legmagasabb raktározási elvárásoknak, így különösen a fizikai állapota alkalmas legyen vetőmag tárolására. A szerződés konkretizálta, hogy a raktár fizikai és vetőmag tárolására való alkalmassága azt jelenti, hogy a raktárépület zárt, tiszta, száraz, beázás- és fagymentes, padozata betonos, alkalmas a targoncák közlekedésére és a raklapok elhelyezésére, valamint a térhatároló elemek omlásbiztosak, a raktár kártevőmentes (szerződés 3. pontja). Az alperes által fizetendő ellenérték ennek a felperesi szolgáltatás-összességnek megfelelően a szerződésben megjelölt, bértárolni kívánt mennyiségű zsákszámba vetítve került meghatározásra azzal, hogy az ily módon meghatározott ellenértékébe beleértették a szabályszerű tárolás valamennyi költségét, így a vetőmagnak a szállítójárműről való le- és felrakódásának, a raktárakban történő anyagmozgatásnak, kommissiózásnak, raktárépületek kártevő-mentesítésének és a repülő rovarok elleni gázosításnak a költségeit is. (szerződés 12. pontja)

[37] A felek a Szerződés 21. pontjában – indokolási kötelezettség terhe mellett – azonnali hatályú felmondási jogot kötöttek ki a másik fél súlyos szerződésszegő magatartása esetére. A súlyos szerződésszegés eseteiről példalózó felsorolást tartalmaz a 22. pont, melynek első franciabekezdése két egymástól elhatárolható - és elhatárolandó - esetcsoportot különít el:

- az első csoport címzettje a felperes/bértároló, aki súlyos szerződésszegést követ el, ha bértárolási tevékenységét az alperes/megbízó írásbeli felszólítása ellenére ismételten és/vagy tartósan hibásan teljesíti;

- a második eset mindkét fél esetében szankcionálja a szerződésből eredő lényeges kötelezettség megszegését azzal a többlettel, hogy a másik féltől származó írásbeli felszólítás után 15 napot biztosít a hiba orvoslására.

[38] Az elsőfokú bíróság a részletezett, helyesen megállapított tényekből téves jogi következtetésre jutva állapította meg, hogy mindkét esetcsoport esetében szerződéses követelmény a felmondás jogszerűségéhez, hogy minden egyes szerződésszegő magatartás esetén az alperes annak orvoslására hívja fel a felperest és a részéről az orvoslás ne történjen meg.

[39] A másodfokú bíróság a törvényszék ezen álláspontjával nem értett egyet. A két esetcsoport ugyanis jól elválasztható egymástól egyrészt a címzettek, másrészt az azonnali felmondással fenyegető kötelezettségszegések köre által. Az első esetcsoport kifejezetten a felperesre vonatkozik és a fentebb megjelölt, a felek által a legfontosabbnak ítélt, a perbeli szerződés jellegadójának minősülő szolgáltatások hibája esetére biztosít (előzetes felszólítás után) felmondási jogot az alperes számára; míg a második esetcsoport bármelyik fél lényeges szerződésszegését (ami nem biztos, hogy kifejezetten a bértárolási tevékenységhez kapcsolódik) követeli meg azzal, hogy itt a felmondásnak további feltétele az, hogy a szerződésszegő fél a hibát (a másik fél felszólítása ellenére) ne javítsa ki.

[40] Az alperes a 2021. április 21-én kelt felmondásában utalt arra, hogy megelőzőleg, 2020. novemberében 5 olyan vevői reklamációt közölt a felperessel, amelyek az áru szerződésszerű kitárolásának (árucseré), illetve a kártevőmentes minőségben való kiadására vonatkozó kötelezettség megsértését kifogásolták. A 2020. novemberi felszólítás azonban eredménytelennek bizonyult, mert azt követően újabb négy esetben megismétlődtek a hasonló szerződésszegések. A felmondás okaként megjelölt esetek megtörténtét a felperes sem vitatta, csupán arra hivatkozott, hogy vagy nem kértek orvoslást, vagy az megtörtént. A fentebb írtakból következően, mivel a szerződésszegés a felperes külön kiemelt főszolgáltatásai körében következett be, majd az igazoltan megtörtént alperesi felszólítását követően tartósan és ismételten újra előfordult, így az alperes jogszerűen élt a szerződésben biztosított azonnali hatályú felmondási jogával.

[41] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerint a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ezt az előírást konkretizálva a Ptk. 6:86. § (1) bekezdése a szerződés értelmezésére vonatkozó rendelkezések között kimondja és egyértelművé teszi, hogy a szerződés egyes feltételeit, illetve egyes szerződési nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni, azaz az értelmezés nehézsége esetén a szerződés egészét, tehát a szerződés célját, a nyújtandó szolgáltatások rendeltetését szükséges figyelembe venni (BH2021.283.).

[42] Ezt a szabályt szem előtt tartva a szerződés 22. pontja nem értelmezhető úgy, hogy a bértároló írásbeli felszólítást követően ismételten előforduló szerződésszegése (hibás

teljesítése) esetén az alperes megbízónak újból és újból írásban kellene kérnie az ismétlődő, tartós hiba orvoslását, kijavítását. Különösen így van ez a szerződésben a bértároló lényeges, főkötelezettségévé tett kártevőmentesség biztosítása esetében, melynek sorozatos elmulasztásából arra lehet következtetni, hogy a teljes betárolt árumennyiség minősége veszélyeztetett. A felmondásban az alperes egyértelműen közölte, hogy a szerződés megszüntetésének az indoka az, hogy a felperes a szerződés szerinti bértárolási feladatokat – a 2020. novemberi felszólítás, majd a 2021. januári nyilvántartási utasítás közzétele után is – ismételten és tartósan hibásan teljesítette: termékcsere, rovarfertőzöttség, sérült csomagolás fordult elő.

[43] A fentiekből következően – a perbeli szerződésben szabályozott körülmények között – nem volt annak jelentősége, hogy a felperes az egyes teljesítési hibáit orvosolta-e, hiszen a felmondás jogszerűségéhez a szerződés nem követelte ezt meg. Az alperesnek azt kellett bizonyítania - és ezt a becsatolt okiratokkal sikeresen megtette -, hogy a felperes a bértárolási tevékenységét előzetes írásbeli felszólítás ellenére ismételten (tartósan) hibásan teljesítette.

[44] A felperes fellebbezési ellenkérelme kapcsán utal arra az ítéltábla, hogy az alperes a fellebbezésében sem állított mást a felmondás okáról, mint a felmondásban vagy az eljárás korábbi szakaszában, pusztán a jogi érvelését bővítette ki a felmondásnak a szerződés 22. pontjában írt feltételeit illetően, amelyre a Pp. 364. § és a Pp. 221. § (1) bekezdés g) pontja alapján jogsértés nélkül lehetősége volt.

[45] Tekintettel arra, hogy a felmondás a Ptk. 6:213. § (1) bekezdés értelmében a szerződést megszüntette, ezért a Ptk. 6:212. § (2) bekezdése alapján a felek további szolgáltatásokkal nem tartoztak, így az alperes a jogszerű felmondást követően további bértárolási díjat nem köteles fizetni.

[46] Mindezek miatt a másodfokú bíróság a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

[47] Az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján a pereszes felperes köteles megfizetni az alperes perköltségét, ami a 32/2003. (VIII.22.) IM. r. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapított, az alperes által költségjegyzékben felszámított 350.000,- Ft + 27% Áfa = 444.500,- Ft elsőfokú ügyvédi munkadíjból, továbbá az alperes által megfizetett 2.500.000,- Ft fellebbezési illetékből és a 32/2003. (VIII.22.) IM. r. 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése alapján megállapított és a kifejtett jogi képviselői munkához igazított 500.000,- Ft + 27% Áfa = 635.000,- Ft másodfokú ügyvédi munkadíjból áll.

Győr, 2022. október 13.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr.Kovács Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr.Szabó Péter s.k.
bíró